

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
VI-QISM**

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
VI-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ISLOMIY BANK FAOLIYATI TO'G'RISIDAGI QONUNNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH: O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNING KONTSEPTUAL, METODOLOGIK VA INSTITUTIONAL ASOSLARI	12
Abdullayev Azamat Akbar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ОПЕРАТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ЦИКЛА	17
Джуманиязова Сабина Михайловна	
PAXTA TOZALASH USKUNALARI DETALLARINING XIZMAT MUDDATINI OSHIRISH UCHUN GETEROKOMPOZIT POLIMER MATERIALLAR TARKIBINI ISHLAB CHIQUISH	22
Bakirov Lutfillo Yuldoshaliyevich	
O'ZBEKISTONDA ERKIN IQTISODIY ZONALAR FAOLIYATI: TAHLIL VA NATIJALAR.....	29
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li	
Akbarov Diyorbek Ashirali o'g'li	
TRANSFORMING CORPORATE GOVERNANCE TO MEET THE CHALLENGES OF MODERN BUSINESS MODELS.....	32
F. Djalilov	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARNI BAHOLASH	41
Abdullayev Axror Jaxbarovich	
ЭКОНОМИКА ГОРОДСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ: ПОТЕНЦИАЛ ЭЛЕКТРИФИКАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	47
Махкамова Надира Саидмуратовна	
MINTAQA TUMANLARI O'RTASIDAGI INVESTITSIYA VA BANDLIK NOMUTANOSIBLIK LARI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	55
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
BUXORO VILOYATI IQTISODIYOTINING STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYASI: AGRAR MODEL DAN DIVERSIFIKATSIYALASHGAN TUZILMAGA O'TISH TENDENSIYALARI (2020-2024-YILLAR)	60
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY PRINSIPLARINI JORIY ETISH.....	65
Tashmatov Shuhrat Hamrayevich	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA XIZMATLAR KO'RSATISH IMKONIYATI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	71
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
O'ZBEKISTONDA AVLODLARARO TRANSFERTLARNING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MAZMUNI	77
Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna	
To'rayev Mirzohid Hoshim o'g'li	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	83
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	

IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURLIGI.....	88
Sabirova Nodira Komil qizi	
RAQAMLI VALYUTALARNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	95
Nabiyeva Zilola Saydulla qizi	
XORAZM VILOYATIDA HUDUDIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	101
Avazbek Xalbekov	
IMPLEMENTATION OF PARETO ANALYSIS, SENSITIVITY ANALYSIS AND CVP MODELING TOOLS AT SATURN METAL LLC	108
Musaeva Shoira Azimovna	
YOG'-MOY KORXONALARINING TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHDA SCOR (SUPPLY CHAIN OPERATIONS REFERENCE) MODELIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	116
Yuldashev Abduxakim Abdulkarimovich	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПРИЗНАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ НЕФОРМАЛЬНОГО И ИНФОРМАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНА.....	122
Анвар Аллабергенов	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLARNING YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.....	128
Allanazarova B.K.	
BIOIQTISODIYOT-BARQAROR RIVOJLANISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARIDAN BIRI.....	135
Azimova Muxlisa Alisherbekovna	
KICHIK BIZNES TIZIMINING SINERGETIKEKONOMETRIK MODELINI ISHLAB CHIQUISH VA UNING PARAMETRLARINI BAHOLASH.....	139
Atamuratova Gulrux Muzafarovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	145
Xoltoyev Mirusmon Mirxamit o'g'li	
KIMYO SANOATI KORXONALARINING DIVERSIFIKATSIYALASHUV DARAJASINI NORMALLASHTIRILGAN ENTROPIYA INDEKSI ASOSIDA BAHOLASH.....	149
Razikov Otabek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA YO'NALISHLARI.....	157
Matkabalova Dilorom Xalilullayevna	
MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH. (Xorazm viloyati misolida)	165
Bekjanov Dilmurod Yuldashevich	
Narmetova Dilafuz Azamatovna	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	170
Ахмедова Шахноза Козим кизи	
KREDITLASH VA MIKROQARZ TIZIMINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	175
Elbekov Jasur Ergash o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AHOLINING UZOQ MUDDATLI FOYDALANILADIGAN TOVARLAR BILAN TA'MINLANISH DARAJASINI MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASH.....	181
Sharipova Bibijon Baxtiyorovna	

ВНЕДРЕНИЕ ЦВЕТОВОЙ СИСТЕМЫ ПАКЕТОВ ДЛЯ РАЗДЕЛЬНОГО СБОРА ТВЁРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ В Г. ТАШКЕНТЕ: АДАПТАЦИЯ КОРЕЙСКОЙ МОДЕЛИ НА УРОВНЕ ДОМОХОЗЯЙСТВ	189
Джусупов Кубанычбек	
ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISHNING HUQUQIY MEKANIZMLARI: ZAMONAVIY YONDASHUV VA INNOVATSION YECHIMLAR.....	196
Shamuratov Shahzod Janibek o'g'li	
SHAHARSOZLIKDA BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASINI JORIY ETISH	200
Eshov Sherko'zi Asatulloyevich	
THE ROLE OF TAXES IN THE FORMATION OF LOCAL BUDGET REVENUES	205
Kimsanbaeva Maftuna Bakhodirovna	
DETERMINANTS OF STAKEHOLDER SATISFACTION WITH CUSTOMS CLEARANCE IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	209
Khanifakhon Solikhova	
BANDLIKNI TA'MINLASHNING INNOVATSION YO'NALISHLARI (Xorazm viloyati misolida).....	213
Z. Sh. Matniyozova	
JIZZAX VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI VAHOLASH VA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI PROGNOZLASH	218
Umirova Gulmira Shodiboy qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ НИЗКОУГЛЕРОДНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	224
Расулкулов Жамшидбек Акрамкулович	
KORPORATIV BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK JAVOBGARLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	233
Komilova Guli Bagandik qizi	
THE ROLE OF DIGITAL INFRASTRUCTURE IN PROMOTING GREEN ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM CENTRAL ASIAN ECONOMIES.....	238
Eshboyev Mirjalol Baxrom o'g'li	
Ozatbekova Ozodaxon Nodirbek qizi	
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОЕ ИНТЕРВАЛЬНОЕ ОЦЕНИВАНИЕ СРЕДНЕГО ЗНАЧЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ, ПРИТЯГИВАЮЩЕГОСЯ К УСТОЙЧИВОМУ РАСПРЕДЕЛЕНИЮ.....	250
Турсунов Гафур Таирович	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI MUSTAQIL AUDITINING MOHIYATI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI: BANK FAOLIYATIGA XOS RISK OMILLARINI TASNIFLASH.....	259
Ibragimov Nodirbek Bahodir o'g'li	
ДЕМОКРАТИК TANLOV VA PROGRESSIV SOLIQQA TORTISHNING BARQARORLIGI	266
Malika Sharipova Maxmudjon qizi	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA YASHIL ENERGETIKA MANBALARINI UTILIZATSIYA QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	273
Ibadov Shoxrux Axmatilloevich	
EKONOMETRIK MODELASHTIRISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI IQTISODIY FAOLIYATINI PROGNOZLASH: 2030-YILGACHA SSENARIY TAHLILI.....	277
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA MARKETING DASTURINING O'RNI.....	283
Musayeva Shoira Azimovna	
O'ZBEKISTONDA ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY SUG'URTA QILISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	289
Karimberdiyeva Dilrabo Rasulovna	

BANK TAVAKKALCHILIKLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	296
Matkarimova Ayman Jengisbaevna	
O'ZBEKISTONDA AGROSUG'URTA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA HUQUQIY OMILLARI	303
Jo'rayeva Sarvinoz Baxtiyor qizi	
BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	309
Mustafayeva Sevara Rustamovna	
O'ZBEKISTONDA SHAXSIY SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	314
Qodirova Farangiz Komilovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF TOURISTS' HOTEL SELECTION PREFERENCES IN THE MAJOR TOURISM REGIONS OF UZBEKISTAN.....	320
Sardor Kuvandikov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH METODOLOGIYASINING USTUVOR YO'NALISHLARI	329
Madenova Elmira Nizamatdinovna	
BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	334
Shoyev Davronbek Axmadjonovich	
O'ZBEKISTONDA UY-JOY QURILISHI KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA TARMOQNI 2032-YILGACHA RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASH.....	340
Usmonov Mirumar Abdulla o'g'li	
YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJINING DRAYVERI SIFATIDA DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	349
Jannazarova Gauzar Kaipnazarovna	
Raxmatova Sevinch Sobir qizi	
O'ZBEKISTONDA IFRSGA O'TISH JARAYONIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING BOSHQARUV QARORLARIGA TA'SIRI: UZAUTO MOTORS MISOLIDA.....	353
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Jo'rayeva Zahro Toshpo'latovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	358
Pyotr Kim	
TOSHKENT VILOYATI BO'STONLIQ TUMANIDA TURISTIK ZONALARNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUVNING TASHKILIYIQTISODIY AHAMIYATI (DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA).....	364
Tolibboyev Zafarbek Axror o'g'li	
TURIZM SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUV MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	372
Qarshiboyev Lochinbek Xusan o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ASOSIY VOSITALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI TAHLILINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	379
Muxidinov Ayubbek Nuritdinovich	
QASHQADARYODA NODAVLAT UNIVERSITETLARINING TASHKILIY RIVOJLANISHI: TALABALAR VA XODIMLAR POTENSIALINI TARKIBIY VA DEMOGRAFIK TAHLIL.....	382
Rahimov Sardor Uralovich	

O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARINING JOYLASHUVINING HOZIRGI HOLATI.....	388
Kudratov Muhammad Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA STATISTIK MA'LUMOTLARNI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAHLIL QILISH IMKONIYATLARI.....	393
Umarov Abbas Nuriddin o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ, СТРУКТУРНАЯ ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ И СЦЕНАРИИ РАЗВИТИЯ.....	400
Муниса Турдибаева	
TURIZM SOHASIDA SIRKULYAR IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	410
Yuldosheva Laylo Isroilovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	416
Oramov Jahongir Jo'rayevich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MUNOSABATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH.....	421
Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA YUQORI TEXNOLOGIK USKUNALARNI XARID QILISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA UMUMIY EGALIK QIYMATI (TCO) KONSEPSIYASINING AHAMIYATI	428
Dadamuxamedov Abduvaxob Abduvaxidovich	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Xalilov Bahromjon Bahodirovich	
O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGINING SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA ZAMONAVIY SUG'URTA MEKANIZMLARINI JORIY ETISH.....	441
Kalenov K.T.	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	445
Sobirov Sayfiddin Baxrom o'g'li	
ADIR EKOTIZIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARI TAHLILI	455
Qodirov Hamidullo Madaminjonovich	
AQSH VA XITOIY O'RTASIDAGI SAVDO URUSHINING JAHON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	466
Maxmudillayev Bahromjon Shavkatjon o'g'li	
O'ZBEKISTON FERMERLARINING XALQARO BOZORLARGA KIRISHINI KENGAYTIRISHDA EKSPORT KOOPERATSIYALARIDA ISHTIROK ETISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI MARJINAL BAHOLASH	472
Tursunqulov G'olibjon Shavkat o'g'li	
TECHNOLOGY AND MODERN TOURISM: PAVING THE WAY FOR A SUSTAINABLE ENVIRONMENT.....	482
Freshta Qayoumi	
SUG'URTA KOMPANIYALARIDA INVESTITSIYA PORTFELINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARI	488
Ergashev Olim Kenjayevich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA SEKTORIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	496
Ergashev Olim Kenjayevich	
ВЛИЯНИЕ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ НА ПОВЫШЕНИИ РЕСУРСНОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....	503
Т.В. Ким	

TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI AUDITIGA KOMPYUTERLASHTIRILGAN AUDIT USULLARI (CAATS) VA TAHLILYI AMALLARNI JORIY ETISH	509
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
JAMIYAT EVOLYUSIYASIDA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING AHAMIYATIGA DOIR NAZARIY TALQINLAR.....	516
Aripov Oybek Abdullayevich	
Rustamov Dilshodjon Shaydullo o'g'li	
SUG'URTA FAOLIYATINI BOSHQARISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	523
Umarova Aziza Hamidovna	
O'ZBEKISTON MAJBURIY SUG'URTA BOZORIDA TARIF SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI.....	529
Qo'ziyeva Nozima G'ayrat qizi	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI FAOL JALB QILISH XUSUSIDA.....	535
Artikbayev Dilshod Mumindjanovich	
O'ZBEKISTONDA DUKKAKLI EKINLAR BOZORIDA NARX O'ZGARUVCHANLIGI VA FERMERLARNING DAROMAD BARQARORLIGI	541
Islamova Malika Ilyos qizi	
ISLOM MOLIYASI VA YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNES MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH	547
Jo'raqulova Muhlisa Jahongir qizi	
СОВРЕМЕННЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ УГРОЗЫ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ И ПРИЧИНЫ ИХ ВОЗНИКНОВЕНИЯ	553
Петр Ким	
BAA VA O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANKCHILIK TO'G'RISIDAGI QONUNLARNING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI	559
Bektemirov Muhiddin Shomirza o'g'li	
QURILISH KORXONALARIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI BOSHQARUV TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	564
Arifdjanova Zilola Dilshodovna	
YENGIL SANOAT KORXONALARI FAOLIYATIDA MARKETING KOMMUNIKATSIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH (Buxoro viloyati to'qimachilik korxonalarini misolida).....	570
Muxsinov Bekzod Toxirovich	
JAHON TURIZMIDA DIVERSIFIKATSIYA, GLOBALLASHUV, GLOKALLASHUV TENDENSIYALARI	579
Raxmatulla Hayitboyev	
ANALYSIS OF FINANCIAL SUPPORT MANAGEMENT MECHANISMS IN JOINT-STOCK COMPANIES	585
Abduboqiyev Muxammad Sharofiddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA SHERIKCHILIK ALOQALARI MEKANIZMINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)	591
Muratbaeva Aziza Nasir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING JAHON TAJRIBALARINI O'RGANISH.....	599
Fayziyev Manuchehr Sharofiddinovich	
INVESTITSIYA DASTURLARI VA LOYIHALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI MENEJMENTNING MOHIYATI VA O'RNI	604
Ahmedova Dilnoza Muzaffarovna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI SUG'URTA EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI	607
Nomozova Qumri Isoyevna	

YOSHLAR TADBIRKORLIGI: TUSHUNCHAVIY MOHIYATI VA
BOSHQARUVINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 613
[Gulomqodirova Ma'mura Saydumarxon qizi](#)

YOSHLAR TADBIRKORLIGI: TUSHUNCHAVIY MOHIYATI VA BOSHQARUVINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Gulomqodirova Ma‘mura Saydumarxon qizi
Qo‘qon universiteti doktranti
E-mail: mamurakokanduniversity@gmail.com
ORCID: 0009-0001-8174-9173

Annotatsiya. Maqolaning maqsadi yoshlar tadbirkorligining tushunchaviy mohiyatini zamonaviy ilmiy qarashlar asosida tahlil qilish, uning rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillarni aniqlash hamda ushbu yo‘nalishni boshqarishning o‘ziga xos xususiyatlari va samarali mexanizmlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat. Tadqiqotda qiyosiy tahlil, mantiqiy umumlashtirish va tizimli yondashuv usullaridan foydalanilgan. Xorijiy, MDH va milliy olimlarning qarashlari tahlili asosida yoshlar tadbirkorligining tushunchaviy mohiyati ochib berilgan va uni an‘anaviy tadbirkorlikdan ajratib turuvchi xususiyatlar — cheklangan kapital, yuqori innovatsion va raqamli faollik, tavakkalchilikka moyillik tizimlashtirilgan. Ushbu faoliyatni boshqarishning ko‘p subyektli (davlat–biznes–yoshlar) tabiati va tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi ko‘rsatib berilgan. Rasmiy statistik ma‘lumotlar asosida O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash holati tahlil qilinib, takomillashtirishni talab etuvchi jihatlar aniqlangan. Ilmiy yondashuvda yoshlar tadbirkorligi faqat yosh omili bilan cheklanadigan tushuncha sifatida emas, balki alohida innovatsion va ijtimoiy-iqtisodiy hodisa sifatida talqin etiladi. Tadqiqot natijalari asosida institutsional qo‘llab-quvvatlash va imtiyozli kreditlash mexanizmini takomillashtirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: yoshlar tadbirkorligi, startup, tadbirkorlik faoliyati, boshqaruv, tashkiliy-iqtisodiy mexanizm, davlat qo‘llab-quvvatlashi, imtiyozli kreditlash, innovatsion faollik.

Abstract. The purpose of the article is to provide a theoretical and methodological substantiation of the conceptual essence of youth entrepreneurship and to systematize the features of its management mechanism. The study employs comparative analysis, logical generalization and a systemic approach. Based on the analysis of the views of foreign, CIS and national scholars, the conceptual essence of youth entrepreneurship is revealed, and the features distinguishing it from traditional entrepreneurship — limited capital, high innovative and digital activity, propensity to take risks — are systematized. The multi-stakeholder (state–business–youth) nature of managing this activity and its organizational-economic mechanism are demonstrated. Drawing on official statistical data, the state of youth entrepreneurship support in Uzbekistan is analyzed and areas requiring further improvement are identified. The author’s approach lies in interpreting youth entrepreneurship not as a mere age segment but as a distinct innovative-social phenomenon. Based on the findings, proposals are developed for improving institutional support and the preferential lending mechanism.

Keywords: youth entrepreneurship, startup, entrepreneurial activity, management, organizational-economic mechanism, state support, preferential lending, innovative activity.

Аннотация. Цель статьи — теоретико-методологическое обоснование понятийной сущности молодёжного предпринимательства и систематизация особенностей механизма его управления. В исследовании использованы методы сравнительного анализа, логического обобщения и системного подхода. На основе анализа взглядов зарубежных, СНГ и национальных учёных раскрыта понятийная сущность молодёжного предпринимательства и систематизированы особенности, отличающие его от традиционного предпринимательства — ограниченный капитал, высокая инновационная и цифровая активность, склонность к риску. Показаны многосубъектный (государство–бизнес–молодёжь) характер управления данной деятельностью и её организационно-экономический механизм. На основе официальных статистических данных проанализировано состояние поддержки молодёжного предпринимательства в Узбекистане и определены аспекты, требующие дальнейшего совершенствования. Авторский подход

состоит в трактовке молодёжного предпринимательства не как простого возрастного среза, а как особого инновационно-социального явления. По результатам исследования разработаны предложения по совершенствованию институциональной поддержки и механизма льготного кредитования.

Ключевые слова: молодёжное предпринимательство, стартап, предпринимательская деятельность, управление, организационно-экономический механизм, государственная поддержка, льготное кредитование, инновационная активность.

KIRISH

Yoshlar tadbirkorligi zamonaviy iqtisodiy tizimning eng faol va istiqbolli yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Mazkur faoliyat yosh avlodning innovatsion fikrlashi, tashabbuskorligi, tavakkalchilikni qabul qilish qobiliyati hamda yangi iqtisodiy imkoniyatlarni izlashga intilishi bilan tavsiflanadi. O'zbekistonda yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishning dolzarbligi mamlakatning demografik xususiyatlari bilan bevosita bog'liq. Mamlakatda 30 yoshgacha bo'lgan 19 milliondan ortiq yoshlar istiqomat qilib, ular umumiy aholining 55 foizini tashkil etadi. Shu bilan birga, har yili 600 ming nafardan ortiq yosh mehnat bozoriga kirib kelmoqda, kelgusi o'n yillikda esa ushbu ko'rsatkich 1 million nafarga yetishi prognoz qilinmoqda. Mazkur demografik jarayon yoshlarning bandligini ta'minlash, ularning tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hamda yangi ish o'rinlarini yaratishni davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylantirmoqda. Aynan shu omil yoshlar bandligini ta'minlash va ularni tadbirkorlikka jalb etishni davlat siyosatining ustuvor vazifasiga aylantiradi. 2024-yilning "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilinishi ushbu masalaning strategik ahamiyatini yana bir bor tasdiqladi.

Shu bilan birga, yoshlar tadbirkorligining nazariy-metodologik asoslari va uni boshqarishning o'ziga xos jihatlari yetarli darajada tizimlashtirilmagan. Tushunchaning an'anaviy tadbirkorlikdan farqi, uning boshqaruv mexanizmidagi xususiyatlar hamda davlat qo'llab-quvvatlash choralarining samaradorligi masalasi qo'shimcha ilmiy tahlilni talab etadi.

Tadqiqotning obyekti — yoshlar tadbirkorligi faoliyati va uni boshqarish jarayoni. Tadqiqotning predmeti — yoshlar tadbirkorligining tushunchaviy mohiyati va boshqaruvining o'ziga xos xususiyatlari yuzasidan vujudga keladigan tashkiliy-iqtisodiy munosabatlar.

Tadqiqotning maqsadi — yoshlar tadbirkorligining tushunchaviy mohiyatini ochib berish va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: tadbirkorlik va yoshlar tadbirkorligi tushunchalarining evolyutsiyasini tahlil qilish; yoshlar tadbirkorligini ajratib turuvchi xususiyatlarni tizimlashtirish; boshqaruvning o'ziga xos jihatlari aniqlash; O'zbekistonda qo'llab-quvvatlash holatini baholash va amaliy takliflar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlik tushunchasi iqtisodiy fan tarixida uzoq rivojlanish yo'lini bosib o'tgan. Ushbu atama ilk bor XVIII asrda fransuz iqtisodchisi Richard Cantillon tomonidan ilmiy muomalaga kiritilgan bo'lib, u tadbirkorni noaniqlik va tavakkalchilik sharoitida faoliyat yurituvchi iqtisodiy subyekt sifatida tavsiflagan¹. Keyinchalik Jan Batist Sey tadbirkorning ishlab chiqarish omillarini birlashtirishdagi roliga alohida e'tibor qaratgan. XX asrda Jozef Shumpeter tadbirkorlikni innovatsiyalar bilan bog'lab, tadbirkorni iqtisodiy taraqqiyotning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida talqin qilgan². Piter Druker esa tadbirkorlikni o'zgarishlarni aniqlash va ulardan iqtisodiy qiymat yaratishga qaratilgan faoliyat deb baholagan³.

MDH olimlaridan A.V. Busigin tadbirkorlikni mustaqil, tavakkalchilik va iqtisodiy javobgarlik bilan bog'liq faoliyat sifatida⁴, O.S. Vixanskiy esa uni strategik maqsadlarga erishishga qaratilgan iqtisodiy faoliyat sifatida tavsiflaydi⁵. Milliy olimlardan Q.X. Abdurahmonov tadbirkorlikni aholi bandligini ta'minlash va inson kapitalidan samarali foydalanish vositasi sifatida⁶, A. O'lmasov mulkiy manfaatdorlikka asoslangan mustaqil xo'jalik yuritish shakli sifatida⁷, Sh.Sh. Shodmonov esa bozor iqtisodiyotining muhim instituti sifatida yondashadi⁸. Mazkur qarashlar umumlashtirilgan holda 1-jadvalda keltirilgan.

1 Richard Cantillon *Essai sur la Nature du Commerce en Général*. – London: Fletcher Gyles, 1755.

2 Schumpeter J.A. *The Theory of Economic Development*. – Cambridge: Harvard University Press, 1934. – 255 p.

3 Drucker P.F. *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. – New York: Harper & Row, 1985.

4 Busigin A.V. *Predprinimatelstvo: Uchebnik*. – M.: Delo, 2000.

5 Oleg S. Vikhansky, Aleksandr I. Naumov. *Management*. – Moskva: Gardariki, 2008

6 Qudratkhon Abdurahmonov. *Inson taraqqiyoti. Darслиk*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2013.

7 Aziz O'lmasov. *Iqtisodiyot nazariyasi*. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2014.

8 Shavkat Shodmonov. *Iqtisodiyot nazariyasi*. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2010.

1-jadval
Tadbirkorlik va yoshlar tadbirkorligi bo'yicha olimlarning qarashlari⁹

No	Olim	Tadbirkorlikka yondashuvi va yoshlar tadbirkorligiga oid jihat
1	R. Cantillon	Tadbirkor — noaniqlik va tavakkalchilik sharoitida ishlovchi sub'ekt; bu yondashuv yoshlarning yangi biznes tashabbuslaridagi faolligini izohlaydi.
2	J. Shumpeter	Tadbirkorlik — yangi mahsulot, texnologiya va bozorlarni yaratuvchi innovatsion faoliyat; yoshlar innovatsion tadbirkorlikning asosiy qatlami.
3	P. Druker	Tadbirkorlik — o'zgarishlardan foydalanib qiymat yaratish; yoshlarning yangi bilim va texnologiyalarni tez o'zlashtirishi ustunlik beradi.
4	O.S. Vixanskiy	Tadbirkorlik — strategik maqsadlarga erishishga qaratilgan faoliyat; yosh tadbirkorlar muvaffaqiyati boshqaruv ko'nikmalariga bog'liq.
5	Q.X. Abdurahmonov	Tadbirkorlik — bandlikni ta'minlash va inson kapitalidan foydalanish vositasi; yoshlarni biznesga jalb etish muhim yo'nalish.
6	Sh.Sh. Shodmonov	Tadbirkorlik — resurslardan samarali foydalanib foyda olishga qaratilgan bozor instituti; yoshlar yangi biznes sub'ektlarini shakllantiradi.

Mavjud ishlardan farqli ravishda, ushbu maqolada yoshlar tadbirkorligi faqat yosh mezonini bo'yicha tasniflanuvchi faoliyat emas, balki o'ziga xos innovatsion-ijtimoiy hodisa sifatida qaraladi hamda uning boshqaruvi ko'p subyektli (davlat–biznes–yoshlar) yondashuv nuqtai nazaridan tahlil etiladi. Aynan shu jihat tadqiqotning ilmiy yangiligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda qiyosiy taqqoslash, mantiqiy umumlashtirish, tizimli va statistik tahlil usullaridan foydalanildi. Qiyosiy taqqoslash usuli xorijiy, MDH va milliy olimlarning tadbirkorlik hamda yoshlar tadbirkorligiga oid qarashlarini solishtirish, ularning umumiy va farqli jihatlarni aniqlash orqali tushunchaning mohiyatini ochishga xizmat qildi. Tizimli yondashuv yoshlar tadbirkorligini boshqarishni alohida xususiyatlar yig'indisi emas, balki subyektlararo munosabatlar mexanizmi sifatida ko'rib chiqish imkonini berdi. Statistik tahlil esa O'zbekiston Respublikasi Prezidenti devoni, davlat dasturlari va rasmiy axborot manbalaridagi ma'lumotlar asosida amalga oshirildi [9; 10; 11]. Bunda sun'iy shakllantirilgan yoki asossiz kiritilgan raqamlardan foydalanilmadi — barcha ko'rsatkichlar rasmiy manbalarga tayanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadbirkorlik nazariyalarining evolyutsiyasi shuni ko'rsatadiki, uning asosini tashabbuskorlik, innovatsion yondashuv, tavakkalchilikni qabul qilish va iqtisodiy imkoniyatlardan samarali foydalanish tashkil etadi. Yoshlar tadbirkorligi ushbu jarayonning alohida ko'rinishi bo'lib, u yoshlarning iqtisodiy faolligi, innovatsion salohiyati va bandligini oshirishga xizmat qiladi. Shunga ko'ra, yoshlar tadbirkorligini muayyan yosh toifasiga mansub shaxslarning foyda olish, iqtisodiy mustaqillikka erishish hamda ijtimoiy muammolarga innovatsion yechimlar taklif etishga qaratilgan tadbirkorlik faoliyati sifatida ta'riflash mumkin.

Yoshlar tadbirkorligini an'anaviy tadbirkorlikdan ajratib turuvchi asosiy xususiyatlar quyidagilardan iborat: yuqori innovatsion va texnologik faollik; raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan (elektron tijorat, onlayn marketing, sun'iy intellekt) keng foydalanish; tavakkalchilikka nisbatan yuqori moyillik; yangi bozor segmentlariga tez moslashuvchanlik. Shu bilan birga, yosh tadbirkorlar cheklangan moliyaviy resurslar, yetarli amaliy tajribaning yo'qligi va biznes aloqalarining torligi kabi cheklolarga duch keladilar. Demak, yoshlar tadbirkorligi bir vaqtning o'zida katta imkoniyatlar va muayyan risklarni mujassamlashtiruvchi faoliyat turidir.

Ushbu xususiyatlar yoshlar tadbirkorligini boshqarishning o'ziga xos yondashuvlarni talab etishini bildiradi. Boshqaruvning asosiy xususiyatlari 2-jadvalda tizimlashtirilgan.

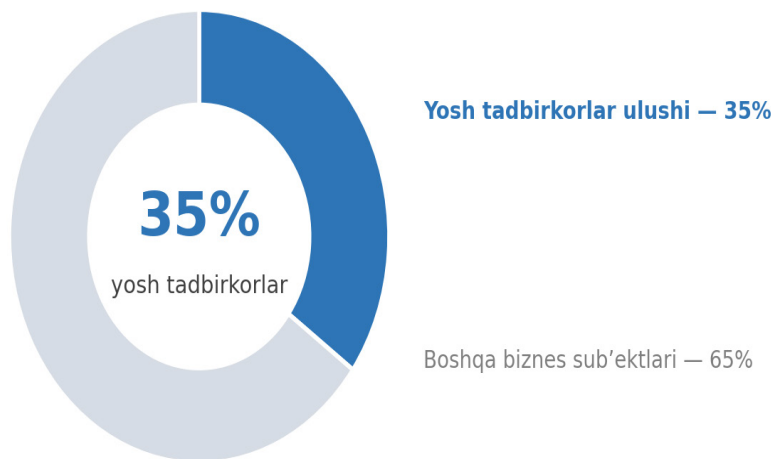
⁹ Manba: adabiyotlar tahlili asosida muallif tomonidan tuzilgan.

2-jadval
Yoshlar tadbirkorligini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari¹⁰

№	Boshqaruv xususiyati	Yoshlar tadbirkorligidagi namoyon bo'lishi
1	Innovatsion boshqaruv	Startaplar, raqamli xizmatlar va yangi biznes modellarini joriy etishga yo'naltirilganlik.
2	Moslashuvchan boshqaruv	Bozor talabi va iste'molchilar ehtiyojlaridagi o'zgarishlarga qisqa muddatda javob berish.
3	Raqamli boshqaruv	Elektron tijorat, onlayn marketing va raqamli platformalarga tayangan holda ish yuritish.
4	Resurslarni optimallashtirish	Cheklangan boshlang'ich kapital sharoitida resurslarni samarali taqsimlash.
5	Risklarni boshqarish	Yangi bozor va innovatsion loyihalar bilan bog'liq noaniqliklarni aniqlash va kamaytirish.
6	Inson kapitaliga yo'naltirilganlik	Yosh tadbirkorlarning kasbiy tayyorgarligi va biznes ko'nikmalarini oshirish.
7	Tarmoq hamkorligiga asoslanish	Investorlar, mentorlar, biznes inkubatorlar va ta'lim muassasalari bilan hamkorlik.
8	Ijtimoiy yo'naltirilganlik	Bandlik, ekologiya va mahalliy rivojlanish masalalariga faol hissa qo'shish.

Jadvaldan ko'rinadiki, yoshlar tadbirkorligini boshqarishda innovatsion, raqamli va tarmoq hamkorligiga asoslangan yondashuvlar alohida o'rin tutadi. Bu xususiyatlar boshqaruvni alohida menejment funksiyalari yig'indisi emas, balki davlat, biznes muhiti va yoshlarning o'zaro ta'siriga asoslangan tashkiliy-iqtisodiy mexanizm sifatida qarash zarurligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash tizimi so'nggi yillarda jadal rivojlandi. Rasmiy ma'lumotlarga ko'ra, so'nggi 8 yilda yosh tadbirkorlar soni uch baravar ko'payib, bugungi kunda ular mamlakatdagi biznes vakillarining qariyb 35 foizini tashkil etmoqda [10; 11]. Ushbu ulush 1-rasmda aks ettirilgan.

1-rasm. Tadbirkorlik sub'ektlari tarkibida yosh tadbirkorlarning ulushi (2025-yil)¹¹

Qo'llab-quvvatlashning asosiy yo'nalishlari va 2024-yildagi natijalari 3-jadvalda keltirilgan.

¹⁰ Manba: muallif tomonidan tuzilgan.

¹¹ Manba: president.uz rasmiy ma'lumotlari asosida tuzilgan.

Ko'rsatkich	Qiymati
Yoshlar tadbirkorligiga ajratilgan kredit	4 trln so'm
Ishga tushirilgan loyihalar soni	150 ming
Yaratilgan ish o'rinlari	325 ming
"Yoshlar daftari" orqali ko'rsatilgan yordam	345 mlrd so'm (180 ming yosh)
Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish jamg'armasi	100 mln dollar
Bir yosh tadbirkorga imtiyozli kredit (yuqori chegara)	5 mlrd so'mgacha (7 yil)

Keltirilgan ma'lumotlar davlat qo'llab-quvvatlashining keng ko'lamini ko'rsatadi. Shunga qaramay, tahlil jarayonida takomillashtirishni talab etuvchi ayrim jihatlar aniqlandi. Birinchidan, moliyaviy resurslar asosan imtiyozli kreditlash orqali taqsimlanib, grant va ulushli moliyalashtirish (venchur) mexanizmlari nisbatan cheklangan. Ikkinchidan, yosh tadbirkorlarning amaliy tajribasi yetishmasligi mentorlik va biznes inkubatorlar xizmatlariga bo'lgan ehtiyojni oshiradi, biroq bu infratuzilma hududlar kesimida notekis rivojlangan. Uchinchidan, qo'llab-quvvatlash ko'rsatkichlari soni bo'yicha baholanmoqda — ajratilgan mablag', loyihalar soni, lekin ularning uzoq muddatli barqarorligi va yashab qolish darajasi" bo'yicha monitoring tizimini yanada kuchaytirish zarur. To'rtinchidan, hududiy tafovutlar sezilarli — ayrim hududlarda yoshlar bandligini ta'minlash masalasi dolzarbligicha qolmoqda [10].

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlil asosida yoshlar tadbirkorligi zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi va iqtisodiy taraqqiyotning harakatlantiruvchi kuchlaridan biri ekanligi aniqlandi. U faqat daromad olishga qaratilgan faoliyat emas, balki yoshlarning innovatsion salohiyati, tashabbuskorligi va iqtisodiy faolligini namoyon etuvchi innovatsion-ijtimoiy hodisadir. Boshqaruv jihatidan yoshlar tadbirkorligi innovatsion, raqamli va tarmoq hamkorligiga asoslangan yondashuvlarni hamda davlat–biznes–yoshlar o'rtasidagi ko'p subyektki mexanizmi talab etadi.

Aniqlangan jihatlarni takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish — imtiyozli kreditlash bilan bir qatorda grant va venchur (ulushli) moliyalashtirish ulushini oshirish, innovatsion startaplar uchun alohida fond mexanizmini kuchaytirish;

Biznes inkubatorlar va mentorlik institutlarini hududlar kesimida teng rivojlantirish, "g'oya — startap — korxonaga" bosqichlarini uzluksiz qo'llab-quvvatlash tizimini joriy etish;

Qo'llab-quvvatlash samaradorligini baholashda miqdoriy ko'rsatkichlardan (ajratilgan mablag') sifat ko'rsatkichlariga (korxonalarining yashab qolish darajasi, eksport va bandlik barqarorligi) o'tish;

Yosh tadbirkorlarning moliyaviy va raqamli savodxonligini oshirish bo'yicha muntazam o'quv dasturlarini joriy etish;

Ishsiz yoshlar ulushi yuqori bo'lgan hududlarga mo'ljallangan maqsadli (targetli) qo'llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqish.

Mazkur takliflarning amalga oshirilishi yoshlar tadbirkorligini boshqarish samaradorligini oshirish, ularning bozor sharoitlariga moslashuvchanligini kuchaytirish va biznesning barqaror rivojlanishini ta'minlash imkonini beradi. Keyingi tadqiqotlarda yoshlar tadbirkorligini boshqarish mexanizmini miqdoriy (ekonometrik) baholash istiqbolli yo'nalish bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Cantillon R. Essai sur la nature du commerce en général. – London, 1755.
2. Schumpeter J.A. The Theory of Economic Development. – Cambridge: Harvard University Press, 1934. – 255 p.
3. Drucker P.F. Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles. – New York: Harper & Row, 1985.
4. Busigin A.V. Predprinimatelstvo: Uchebnik. – M.: Delo, 2000.
5. Vixanskiy O.S. Strategicheskoye upravleniye: Uchebnik. – M.: Gardarika, 1998.

¹² Manba: [9; 10; 11] asosida tuzilgan.

6. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti: darslik. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2019.
7. O’lmasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi: darslik. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2014.
8. Shodmonov Sh.Sh., G’afurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi: darslik. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2010.
9. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-fevraldagi PF-37-son “O’zbekiston — 2030” strategiyasini “Yoshlar va biznesni qo’llab-quvvatlash yili”da amalga oshirishga oid davlat dasturi to’g’risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-6811936>
10. Prezident yoshlar bilan samimiy muloqot qildi. – O’zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti, 2025-yil 14-fevral.
11. Yoshlarning tashabbuslarini qo’llab-quvvatlashga doir qo’shimcha imkoniyatlar belgilandi. – O’zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti, 2026-yil 24-fevral.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>